

भाग ५

नेपाल सरकार

वन तथा भू संरक्षण मन्त्रालयको सूचना

नेपाल सरकारले वन नियमावली, २०५१ को नियम ६८ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी सोही नियमावलीको अनुसूचीमा देहाय बमोजिम हेरफेर गरेको छ।

ण :-

(१) अनुसूची-२ को सट्टा यसैसाथ संलग्न भए बमोजिमको अनुसूची-२ राखिएको छ।

क्रन् :-

(२) अनुसूची-६ को खण्ड (ख) को सट्टा देहायको खण्ड (ख) राखिएको छ:-

ल
व

क.सं.	(ख) खनिजजन्य वन पैदावार	एकाइ	मूल्य दर रु.
१.	ग्रावेल	प्रति क्यू. फिट	३१-
२.	चुनदुङ्गा	प्रति क्यू. फिट	३१-
३.	छापनेदुङ्गा	प्रति वर्ग फिट	३१-
४.	वालुवा	प्रति क्यू. फिट	११५०
५.	साधारण दुङ्गा	प्रति क्यू. फिट	११५०
६.	स्लेट	प्रति वर्ग फिट	३१००
७.	गोल / पत्थर कोइला	प्रति किलोग्राम	१५१-
८.	मिट्टी कोइला	प्रति किलोग्राम	२१-

खण्ड ६१ संख्या ८ नेपाल राजपत्र भाग ५ मिति २०६८।२।२३

द्रष्टव्य: (१) प्रचलित कानून बमोजिम अन्य सरकारी निकायमा एक पटक राजस्व तिरिसकेको भए सोको लागि दोहोरो राजस्व लिइने छैन।

(२) विदेश निकासीको लागि माथि उल्लिखित दस्तु को तेब्वर दस्तुर लाग्नेछ।”

(३) अनुसूची- ७ को,-

(क) खण्ड (क) को उपखण्ड (५) को क्रमसंख्या (१), (२), (३), (४) र (५) भिकिएका छन्।

(ख) खण्ड (ख) भिकिएको छ।

(ग) खण्ड (ग) मा रहेका “अनुसूची- ५” भन्ने शब्दहरुको सट्टा “अनुसूची -२” भन्ने शब्दहरु राखिएका छन्।

खण्ड ६१ संख्या ८ नेपाल राजपत्र भाग ५ मिति २०६८।२।२३

अनुसूची-२

(नियम ९, १०, १८, २५, ४६, ४८, र ५३ सँग सम्बन्धित)

काठ दाउराको मूल्य दर

(क) गोलिया काठ :

क्र.सं.	काठको प्रजाति	स्तर (ग्रेड)	प्रति ब्यूफिट मूल्य दर रु.
१	सतिसाल	-	१५००।-
२	साल	ए	८००।-
		बी	५००।-
		सी	३००।-
३	जंगली सिसौ	ए	१०००।-
		बी	८००।-
		सी	५००।-
४	ओखर, चाँप, सागवान र दार	-	५००।-
५	विजय साल	-	३००।-
६	सन्दन र पाजन	-	३००।-
७	सिसौ (वृक्षारोपण)	४ फिट र सो भन्द बढी गोलाइ भएको	४००।-
		४ फिट भन्दा कम गोलाइ भएको	२००।-
८	अस्ना, जामुन, कर्मा, दुनी, सिरिस र गम्हारी	ए	३००।-
		बी	२००।-
९	देवदार	-	१५०।-
१०	खोटे सल्लो	ए	२००।-
		बी	१५०।-
११	सिमल	-	१२५।-
१२	हर्रो, बर्रो, फल्दु, त्रिलाउने र सौर	-	२००।-
१३	भुङ्कल, गुटेल, पपलर, उतिस, टिकल, कटुस, मसला, आँप, अन्य सल्लो, फर र स्रूस	-	१००।-
१४	बाँफो र बाँटघर्रो	-	८०।-
१५	खयर (आयतन निकाल्दा लम्बाइलाई पनि अन्तिम इन्चसम्म नाप्ने)	-	६००।-
		-	२०।- प्रति किलोग्राम
१६	श्वेत चन्दन	-	८००।- प्रति किलोग्राम
१७	अन्य (माथि उल्लेख भएदेखि बाहेक)	-	५।- प्रति ब्यू. फिट

खण्ड ६१ संख्या ८ नेपाल राजपत्र भाग ५ मिति २०६८।२।२३

(ख) जरा र ठुटा :

क्र.सं.	प्रजाति	मूल्य दर रु.
१.	खयर	२५१- प्रति किलोग्राम
२.	साल	७५१- प्रति ठुटा
३.	अन्य	४०१- प्रति ठुटा

(ग) बल्लाबल्ली :

क्र.सं.	प्रजाति	स्तर (ग्रेड)	प्रति क्यू. फिट मूल्य दर रु.
१.	साल	ए	१५०१-
		बी	१००१-
२.	अस्ना, कर्मा र जामुन	ए	७५१-
		बी	५०१-
३.	मसला	ए	५०१-
		बी	२५१-
४.	अन्य	ए	२५१-
		बी	१५१-

(घ) दाउरा :

क्र.सं.	प्रयोजन	प्रजाति	मूल्य दर रु.
१.	व्यापारिक	(क) साल	८,०००१- प्रति चटा
			११०० प्रति किलोग्राम (चिरुवा र लप्स टप्स समेत)
		ख) सिसौ र टिक	१२,०००१- प्रति चटा
			११५० प्रति किलोग्राम
		ग) अन्य	४,०००१- प्रति चटा
			०१५० प्रति किलोग्राम (चिरुवा र लप्स टप्स समेत)

खण्ड ६१ संख्या ८ नेपाल राजपत्र भाग ५ मिति २०६८।२।२३

२. दाह संस्कार	(क) साल	२,०००१- प्रति चटा ०१२५ प्रति किलोग्राम (चिरुवा र लप्स टप्स समेत)
	ख) अन्य	१,०००१- प्रति चटा ०११५ प्रति किलोग्राम (चिरुवा र लप्स टप्स समेत)
३. घरकाज	(क) साल	४,०००१- प्रति चटा ०१५० प्रति किलोग्राम (चिरुवा र लप्स टप्स समेत)
	ख) अन्य	२,०००१- प्रति चटा ०१२५ प्रति किलोग्राम (चिरुवा र लप्स टप्स समेत)

द्रष्टव्य :

- (१) कृषि औजार (हलो, जुवा, हेगा, हरिस) र दैवी प्रकौपमा परेका परिवारलाई दिइने काठमा माथि उल्लिखित मूल्यको १० प्रतिशत मात्र मूल्य लिइनेछ ।
- (२) खडा रुख र ठुटाबाट काठ दाउरा मूल्यांकन गर्दा स्तर निर्धारण भएको प्रजातिको काठको हकमा "बी" स्तरको मूल्य, स्तर निर्धारण नभएको प्रजातिको काठको हकमा माथि उल्लेख भए बमोजिमको मूल्य र दाउराको हकमा व्यापारिक प्रयोजनको लागि निर्धारित मूल्यको आधारमा मूल्याङ्कन गरिनेछ ।
- (३) प्राकृतिक रुपमा आएको सिसौलाई जंगली सिसौ मानिनेछ, र जंगली वा वृक्षारोपणको सिसौ नछुटिने अवस्था परेमा जंगली सिसौको लागि निर्धारित मूल्यको आधारमा मूल्यांकन र विगो कायम गरिनेछ ।
- (४) गोलिया काठ र बल्लाबल्लीको मूल्य निर्धारण गर्ने प्रयोजनको लागि स्तर (ग्रेड) निर्धारण गर्दा देहाय बमोजिमको मापदण्डको आधारमा गरिनेछ :-

(क) गोलिया काठ : दोषको मात्रा घटी बढी भई उत्पादन हुन सक्ने परिमाणमा फरक पर्ने देखिएमा उत्पादन हुन सक्ने चिरान प्रतिशतलाई आधार मानी ग्रेड कायम गर्नु पर्नेछ। उदाहरणको लागि ७ फिट लम्बाइ र ६ फिट भन्दा बढी गोलाइ भएको काठमा दोषको मात्रा बढी भई ६५ प्रतिशत भन्दा घटी चिरान काठ उत्पादन हुने भएमा "बी" ग्रेड कायम गर्न सकिनेछ। ५ फिट लम्बाइ र ५ फिट भन्दा बढी गोलाइ भएको काठमा दोषको मात्रा कम भई ६५ प्रतिशत र सो भन्दा बढी चिरान काठ उत्पादन हुन सक्ने भए "ए" ग्रेड कायम गर्नु पर्नेछ। काठको गोलाइ र चिरान प्रतिशत नै ग्रेडिङको मूल आधार हुनेछ।

(१) साल :

(क) "ए" ग्रेड: लम्बाइ ७ फिट भन्दा बढी, गोलाइ ६ फिट भन्दा बढी, किरा लागेको भए बढीमा २ प्वालसम्म र ६५ प्रतिशत र सो भन्दा बढी चिरान काठ उत्पादन हुन सक्ने।

(ख) "बी" ग्रेड: लम्बाइ ४ फिट भन्दा बढी, गोलाइ ४ फिटदेखि ६ फिटसम्म, किरा लागेको भए ५ प्वालसम्म, चिरिएको/चर्केको, गाँठो भएको/बोक्रा भित्र पसेको, धोद भएको र ४० प्रतिशत भन्दा बढी ६५ प्रतिशत भन्दा कम चिरान काठ उत्पादन हुन सक्ने।

(ग) "सी" ग्रेड : लम्बाइ २.५ फिट भन्दा बढी, गोलाइ २.५ फिट भन्दा बढी, चिरिएको, चर्केको, गाँठो भएको, बोक्राभित्र पसेको, धोद भएको, पसाङ्गिएको किरा लागेको भए ५ प्वाल भन्दा बढी भएको, मक्किएको/सडेको/रिङ्ग भएको र ४० प्रतिशत भन्दा कम चिरान काठ उत्पादन हुन सक्ने।

(२) अस्ना, जामुन, कर्मा, टुनी, सिरिस र गम्हारी :

(क) "ए" ग्रेड: लम्बाइ ७ फिट भन्दा बढी, गोलाइ ६ फिट भन्दा बढी, किरा लागेको भए बढीमा २ प्वालसम्म र ६५ प्रतिशत र सो भन्दा बढी चिरान काठ उत्पादन हुन सक्ने।

(ख) "बी" ग्रेड: लम्बाइ २.५ फिट भन्दा बढी, गोलाइ २.५ फिटदेखि ७ फिटसम्म, चिरिएको, चर्केको, गाँठो भएको, बोक्राभित्र पसेको, धोद भएको, पसाङ्गिएको, किरा लागेको भए २ प्वाल भन्दा बढी भएको, मक्किएको/सडेको/रिङ्ग भएको र ६५ प्रतिशत भन्दा कम चिरान काठ उत्पादन हुन सक्ने।

(३) जंगली सिसौ :

(क) "ए" ग्रेड : लम्बाइ ७ फिट भन्दा बढी, गोलाइ ६ फिट भन्दा बढी, किरा लागेको भए बढीमा २ प्वालसम्म र ६५ प्रतिशत र सो भन्दा बढी चिरान काठ उत्पादन हुन सक्ने।

(ख) "बी" ग्रेड: लम्बाइ ६ फिट भन्दा बढी, गोलाइ ५ फिटदेखि ६ फिटसम्म, किरा लागेको भए ५ प्वालसम्म, चिरिएको/चर्केको, गाँठो भएको/बोक्राभिन्न पसेको, धोद भएको र ४० प्रतिशत भन्दा बढी ६५ प्रतिशत भन्दा कम चिरान काठ उत्पादन हुन सक्ने ।

(ग) "सी" ग्रेड : लम्बाइ २.५ फिट भन्दा बढी, गोलाइ २.५ फिटदेखि ६ फिटसम्म, चिरिएको, चर्केको, गाँठो भएको, बोक्राभिन्न पसेको, धोद भएको, पसाङ्गिएको, किरा लागेको भए ५ प्वाल भन्दा बढी भएको, मक्किएको/ सडेको/ रिङ्ग भएको र ४० प्रतिशत भन्दा कम चिरान काठ उत्पादन हुन सक्ने ।

(४) खोटे सल्ला :

(क) "ए" ग्रेड : लम्बाइ ७ फिट भन्दा बढी, गोलाइ ५ फिट भन्दा बढी, किरा लागेको भए बढीमा २ प्वालसम्म र ६५ प्रतिशत र सो भन्दा बढी चिरान काठ उत्पादन हुन सक्ने ।

(ख) "बी" ग्रेड : लम्बाइ २.५ फिट भन्दा बढी, गोलाइ ५ फिट भन्दा कम, चिरिएको, चर्केको, गाँठो भएको, बोक्राभिन्न पसेको, धोद भएको, पसाङ्गिएको, किरा

लागेको भए ५ प्वाल भन्दा बढी भएको, मक्किएको/ सडेको/ रिङ्ग भएको र ६५ प्रतिशत भन्दा कम चिरान काठ उत्पादन हुन सक्ने ।

(ख) बल्लाबल्ली :

(क) "ए" ग्रेड : लम्बाइ ६ फिट भन्दा बढी, गोलाइ २ फिट देखि २ फिट ११ इन्चसम्म, चिरिएको र फाटेको ।

(ख) "बी" ग्रेड : लम्बाइ ६ फिट भन्दा बढी, गोलाइ १ फिट ४ इन्च देखि १ फिट ११ इन्चसम्म, चिरिएको, फाटेको, बाङ्गो टिङ्गो भएको ।

स्पष्टीकरण : यस अनुसूचीको प्रयोजनको लागि "बल्लाबल्ली" भन्नाले फेदमा ३ फिट भन्दा कम गोलाइ भएको र ६ फिट भन्दा बढी लम्बाइ भएको गोलिया काठ जनाउँछ ।

(५) गोलिया तथा चिरान काठ र दाउराको मूल्य निर्धारण गर्ने प्रयोजनको लागि मापन गर्दा देहाब बमोजिम गर्नु पर्नेछ-

(क) गोलिया काठ :

(अ) लम्बाइ :

(१) लम्बाइ मापन गर्दा फेददेखि टुप्पो पट्टि घट्टै गएको गोलियाको लागि गोलियाको बीच भागमा बोक्रा मुनि गोलाइ मापन गर्नु पर्नेछ ।

- (२) फेद, टुप्पो पट्टि अथवा कहीं बीच भागमा एउटै गोलाइ नभएको गोलियाको लागि गोलियाको दुबै छेउमा गोलाइ नाप गरी त्यसको औसत नाप कायम गर्नु पर्नेछ ।
- (३) गोलियाको बीच भागमा कुनै ठूलो गाँठो अथवा खाल्डो छ भने त्यस भागलाई छोडेर नजिकको दुई भागमा नाप गरी औसत नाप निकाल्नु पर्नेछ ।
- (४) गोलिया असमान रूपले फैलिएको वा साँघुरो भएको छ भने ३ ठाँउमा (२ वटा छेउमा र बीच भागमा) गोलाइ नापी औसत गोलाइ कायम गर्नु पर्नेछ ।
- (५) लम्बाइ मापन गर्दा नजिकको फिटमा ८ इन्च माथि १ फिट, ४ इन्चदेखि ८ इन्चसम्म ०.५ फिट र ४ इन्च मुनि ० फिट मापन गर्नु पर्नेछ ।
- (आ) गोलाइ : गोलाइ मापन गर्दा नजिकको इन्चमा ४ लाइन भन्दा माथि १ इन्च र ४ लाइनसम्म ० इन्च मापन गर्नु पर्नेछ ।

(ख) चिरान काठ :

(अ) लम्बाइ :

- (१) चिरान काठको लम्बाइ मापन गर्दा छड्के भागलाई कटाएर नजिकको इन्चसम्म मापन गर्नु पर्नेछ ।
- (२) चिरान काठको चौडाइ मापन गर्दा नजिकको इन्चसम्म मापन गर्नु पर्नेछ ।

(१८)

- (आ) चौडाइ र मोटाइ : चिरान काठको चौडाइ र मोटाइ मापन गर्दा बाहिरी भागको मक्किएको, सडेको भागलाई कटाएर नजिकको इन्चसम्म मापन गर्नु पर्नेछ ।
- (ग) दाउरा : दाउरा मापन चट्टामा देहाय बमोजिम हुनेछ :-
एक चट्टा (५०० घन फिट) = २० फिट X ५ फिट X ५ फिट
- (६) धोदकट्टी गर्दा देहाय बमोजिम गर्नु पर्नेछ :
- (क) गोलिया काठको एकापट्टिको छेउमा मात्र भएको धोद रिङ्ग/सडेको भागको हकमा गोलिया काठको लम्बाइसम्म रहेको धोदको लम्बाइ नाप गरी कायम गर्नु पर्नेछ । धोदको क्षेत्रफल (Cross Sectional Area) निकाल्दा सबै भन्दा लामो साइड नापी क्षेत्रफल निकाल्नु पर्नेछ । धोदको आयतनको लागि धोदको लम्बाइ र क्षेत्रफल गुणन गरी निस्कने धोदको आयतनलाई गोलियाको आयतनमा कट्टा गरी गोलियाको वास्तविक आयतन कायम गर्नु पर्नेछ ।
- (ख) गोलियाको दुबै पट्टिका छेउमा भएको धोद कट्टि गर्दा पूरै गोलियाको लम्बाइ कायम गर्नु पर्नेछ । धोदको क्षेत्रफल निकाल्न दुबै छेउको धोदको सबै भन्दा लामो साइड नापी दुबैको क्षेत्रफलको औसत क्षेत्रफल यकिन गरी त्यसलाई धोदको लम्बाइले गुणन गरी धोदको आयतन कायम गरी त्यसलाई गोलियाको आयतनबाट घटाइ गोलियाको वास्तविक आयतन कायम गर्नु पर्नेछ ।

आज्ञाले,

छविराज पन्त

नेपाल सरकारको सचिव

(१९)